

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

22 An ignorantia vincibilis, aliquando saltem ad actus valorem sufficiat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

Q V A E S T I O XXII.

An ignorantia Vincibilis, aliquando saltem, ad actus valorem sufficiat.

C A S V S.

TITIVS, audiens ab Amico, se solere subinde, in Ebrietate, plura promittere; dixit, se velle imposterum obligari, si eas promissiones, in Ebrietate, proferret; Accidit autem, post hoc, vt, die quadam, dum esset ebrius, centum aureos Sempronio promiserit; sed in se deinde, ex Ebrietate, reuersus, eidem Sempronio illos petenti, dare noluerit; *Quæritur. Vtrum eos soluere teneatur.*

S Y M M A R I V M.

2 Ignorantia vincibilis, actuum valorem impedit, sicut ebrietas. 4 Ad valorem Voti requiritur, vt sit, in se, formaliter volitum, ac liberum. 9 Cur ad valorem Sacramenti requiratur intentio aliqua tunc, cum conficitur Sacramentum. 10 Promissio, facta in ebrietate, aliquando obligat. 11 Promissio conditionalis, posita conditione obligat. 12 Voluntas, etiam præterita, sufficit, ad Sacrificium applicandum. 13 Promissio, per positionem conditionis, ex conditionali fit absoluta. 14 Contrahit quis valide per Procuratorem, quamvis tempore contractus dormiat. 15 Promissio, includens conditionem, in ebrietate ponendam, est valida. 16 Votum, in ebrietate, emissum, non est volitum in se ipso. 17 Iuramentum ex consuetudine, in ipsa solum est volitum.	18 Ad validam promissionem quid sufficiat. 19 Obligatio promissionis conditionata, incipit, cum ponitur conditio. 20 Promissio conditionata, in quo adæquatè consistat. 21 Quid requiratur, vt obliget. 22 Cur ad Sacramenta conficienda requiratur voluntas, aliquo modo præsens. 23 Intentio præterita ad baptizandum non sufficit. 24 Ad Baptismum recipiendum sufficit.

R A T I O N E S D V B I T A N D I.

VT melius constet, quæ voluntas, ad actuum valorem requiratur; Et an, & quomodo Ignorantia eundem valorem impediatur, proponitur casus de ebrietate; Quia in eâ res clarius apparet, & quæcumque de eâ dicentur, applicari poterunt Ignorantiæ. Sicut enim promissio, facta in ebrietate, aliam libertatem non habet, quam ipsius ebrietatis; ita similis promissio, facta

ex Ignorantiâ vincibili, aliam libertatem non habet, quam ipsius ignorantie vincibilis; si ergo ebrietas sufficit ad actus valorem impediendum, sufficiet etiam ignorantia; & si ebrietas aliquando illum non impedit neque, in simili casu impedit ignorantia vincibilis.

3 In Casu itaque proposito, Titius teneri non videtur ad soluendam pecuniam in ebrietate promissam. Ita *Ledesma quest. 58. ar. 3. d. 1. Syluester v. Votum. 2. quest. 2. Aragon. 2. 2. quest. 88. ar. 1. & alii, quos refert Sanchez. lib. 1. de matr. d. 8. num. 20.*

4 Primò: Quia promissio non videtur fuisse valida, alioquin validum etiam esset Votum, in ebrietate emissum. Non minorem enim libertatem habet promissio facta in ebrietate, quam haberet Votum. Votum autem ab Ebrio emissum, non est validum, quia non est formaliter & in se ipso voluntarium, sed solum denominatiue, & in causâ, hoc est, in voluntate ebrietatis. Cum tamen, ad Voti valorem necessario requiratur, vt sit volitum, ac liberum formaliter in se ipso; Tum quia voti obligatio, per hoc distinguitur ab obligatione satisfaciendi, quæ oritur ex iniuriâ, & ab obligatione ad pœnam, quæ oritur ex culpâ, quod illa est formaliter, & simpliciter voluntaria, ac in se libera, ista verò, sunt in se simpliciter, ac formaliter inuoluntariæ, & voluntariæ solum denominatiue, & in causâ. Tum quia, sola voluntas verba promissoria proferendi, non sufficit ad obligandum, nisi adsit etiam formalis voluntas, se obligandi; Sicut sola voluntas proferendi verba consecrationis, non sufficit ad consecrandum,

nisi simul adsit voluntas actualis, vel virtualis consecrandi. Cum ergo, Votum in ebrietate emissum, non teneat, neque tenebit promissio, in eadem ebrietate, à Titio facta.

Secundò; Quia, qui ex consuetudine iurat, quamuis cum iuramento promittat, se peregrinaturum Laureum, si amplius luserit, Voto tamen, vel iuramento non tenetur. Ergo, à fortiori, qui in ebrietate promittit, non tenetur seruire promissum; Ideo enim consuetudinarius non tenetur; quia, cum ex consuetudine, & sine aduertentiâ promittat, non habet animum promittendi, qui tamen, ad Votum essentialiter requiritur. Sed etiam, qui in ebrietate promittit, non habet animum promittendi; Aliam enim voluntatem non habet, quam ebrietatis. Ergo etiam, in ebrietate promittens, non tenetur seruire promissum. Titius autem supponitur, in ebrietate promississe.

Tertiò: Quia, si quis, ante ebrietatem, voluntatem haberet consecrandi, & in ebrietate deinde, supra materiam debitè presentem, verba consecrationis proferret, non propterea consecraret. Ergo etiam, si Titius, ante ebrietatem, voluntatem habuerit se obligandi, & in ebrietate deinde, verba promissoria protulerit, non propterea se obligauit, & consequenter neque tenetur solvere, quod sic promissit. Consequentia probatur: Ideo enim ille non consecraret, quia consecrandi voluntas, quam ante ebrietatem habuit, tunc non concurreret, neque influeret in prolationem verborum consecrationis; neque illam villo modo causaret, quod tamen ad veram, ac validam

dam consecrationem, necessariò requiritur; Eius enim concursus, ab ebrietate impediretur. Sed, propter eandem rationem voluntas se obligandi, quam ante ebrietatem Titius habuit, non influit in verba promissoria, tempore ebrietatis prolata. Ergo neque Titius, per talem promissionem, obligabitur.

7. Quartò; Quia assignari non potest, quandonam promissio à Titio in ebrietate sic facta, incipiat esse valida, eumque obligare; Ergo non est valida. Antecedens probatur; Quia non incipit esse valida ante ebrietatem; tunc enim non dabatur voluntas absoluta se obligandi, sed solum velut conditionata; si verba promissoria protulerit; quæ tamen voluntas ad promissionis valorem essentialiter requiritur; Neque incipit esse valida, cum Titius verba promissoria protulit; quia tunc, cum careret libertate, erat incapax obligationem contrahendi. Cum ergo assignari non possit, quandonam inceperit obligare, nunquam obligavit, & consequenter non fuit valida.

8. Quintò. Quia ideo absolutio data sub conditione de futuro; *vt si quis dicat; absoluo te, si restitueris;* non est valida, quia neque est valida tunc, cum impenditur, neque tempore, quo conditio adimpletur; sed etiam promissio, sic conditionaliter facta, neque est valida tempore, quo datur voluntas conditionata se obligandi; neque tempore, quo ponitur conditio. Ergo neque promissio, sic facta, est valida: Minor probatur; quia ideo absolutio neutro tempore est valida, quia, tempore adimpletæ conditionis, non existit materia, & forma, quæ tamen sunt partes, ad Sacramenti

valorem, essentialiter requisitæ; tempore verò, quo verba absolutionis proferuntur, non datur intentio conficiendi Sacramentum, ad illud essentialiter requisita; Cum voluntas conditionata, quandiu talis est, maneat suspensa, & nihil operetur, sed intendat Sacramentum conficere, solum, quando erit adimpleta conditio. Hæc autem omnia, militant etiam in promissione, quæ supponitur facta à Titio, vt dictum est. Ergo hæc etiam, erit inualida; ideoque illum nullo modo obligabit.

NOTABILE.

Aduertendum est; ad Sacramentum valide conficiendum, necessariò requiri voluntatem, siue intentionem Sacramentum conficiendi, vel actualem, vel virtualem, tunc, cum à Ministro proferuntur verba formæ; V. G. Verba Consecrationis, vel absolutionis; Quia Voluntas illa, siue intentio, ad illam verborum prolationem concurrere debet, eamque causare; Externa enim verborum prolatio, in tantum est consecratio, in quantum pendet, & oritur ab intentione consecrandi. Id autem, quod ad aliud per modum causæ efficientis concurrere debet, tunc, cum ad illud concurrit, existere necessariò debet, vel in se, vel in sua virtute, quia causa efficiens causat, vt existens; nec sol illuminare posset, si actu non existeret. Quod si intentio consecrandi, ad prolationem verborum Consecrationis concurrere non deberet, neque necesse esset, vt tunc existeret, vel in se ipsa, vel in sua virtute; sed satis esset, quod aliquo modo pracesisset, nec fuisset retractata; Sic enim, qui heri habuit intentionem,

ac voluntatem offerendi hodie Sacrificium pro Caio; etiam si hodie nullam habeat voluntatem applicandi Sacrificium Caio, satisfacit obligationi, quâ illi hodie Sacrificium applicare tenetur, quia voluntas ista influere non debet in Sacrificium. Hoc posito,

RESOLVTIO.

10 AD Casum, Respondetur; Titium, teneri ad soluendos Sempronio centum aureos, quos illi, in ebrietate, promisit. Ita *Suar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 5. num. 9. & tr. 2. lib. 4. de Voto cap. 17. num. 9.* ubi probat, non esse promissionem factam in ebrietate, sed ante ebrietatem; conditionaliter tamen; *Nau. c. 12. sum. n. 46. Clavis reg. lib. 6. c. 8. num. 3. Bonac. d. 1. de Sacr. qu. 3. p. 2. §. 3. n. 17. Azor. lib. 11. c. 20. Arag. 2. 2. q. 88. ar. 1. & alii communiter.*

11 Primò: Quia promissio conditionalis obligat, posita conditione; si quis enim voueret, se nunquam amplius vinum bibiturum, si quempiam, in ebrietate, occiderit; Et deinde aliquem ebrius occideret, à vino abstinere teneretur; & Votum seruare. Sed etiam Titius promisit, se soluturum, si quid, in ebrietate, promitteret; & in ebrietate promisit 100. Sempronio. Ergo etiam Titius, illos soluere tenetur. Maior probatur: Quia Vouens, vere habuisset animum se obligandi, & animus ille fuisse omnino liber, nec quidquam illi deesset ad obligandum.

12 Secundò. Quia quis Sacrificium teneretur cras applicare pro aliquo, & hodie voluntatem haberet offerendi cras Sacrificium pro illo; etiam si postea cras

nullam aliam voluntatem haberet Sacrificium offerendi pro illo; Ex vi voluntatis hodiernæ, verè satisfaceret obligationi, & Sacrificium illi validè esset applicatum. Ergo etiam Titius, ex vi illius voluntatis se obligandi, quam ante ebrietatem habuit, manere postea potuit sufficienter obligatus, cum in ebrietate verba promissoria protulit; quamuis tunc nullam aliam voluntatem habuerit se obligandi; Si enim voluntas illa, sine aliâ nouâ voluntate, valide Sacrificium applicare potuit; cur non potuit etiam voluntas se obligandi, quam Titius ante ebrietatem habuit, validè illum sine aliâ nouâ voluntate obligare? Antecedens autem probatur; Quia voluntas Sacrificii applicatiua, cum ad Sacrificium concurrere non debuerit, nec in illud influere, consequenter neque ad illud valide applicandum existere debuit tunc, cum Sacrificium celebrabatur, sed satis fuit, quod præcellerit, nec fuerit reuocata.

Tertiò. Quia, si Titius Sempronio 13 centum aureos promississet, si Pater consentiret; vel, si à Deo, ex tali infirmitate, liberaretur; certe, posita conditione, illos soluere teneretur; Per positionem enim conditionis, voluntas ex statu conditionalis transiret ad absolutum; Sicque inciperet obligare; Sed etiam per prolationem promissionis verbalis, in ebrietate factam, promissio conditionalis transit in absolutam. Ergo illa etiam Titium obligauit ad soluendos centum Sempronio; Neque obstat, quod prolatio illa promissionis verbalis facta fuerit sine libertate; Nam, non est conditio, quatenus libere ponenda, sed quatenus

tenus ponenda in ebrietate. Adde quod, neque in Titii potestate esset consensus Patris, vel liberatio ex infirmitate; Et tamen nihilominus istorum positio sufficeret ad obligationem contrahendam. Ergo, eodem modo, sufficet positio promissionis verbalis, quamvis sine vllâ nouâ libertate.

14 **Quartò.** Quia Titius per Procuratorem contrahere, & obligari potest vinculo matrimonii, quod est vinculum omnium maximum, quamvis ipse dormiat, vel sit ebrius, dum Procurator, actu, eius nomine contrahit. Ergo à fortiori obligari potuit, dum protulit verba promissoria, quamvis tunc fuerit ebrius. Sicut enim, dum matrimonij contractus ab ejus Procuratore poneretur, ipse principaliter obligaretur à voluntate, quâ Procuratori mandavit, vt eius nomine contraheret, quæ voluntas fuit omnino libera, ac plene voluntaria; Ita, in casu præsentis, obligatur principaliter à voluntate, quâ ante ebrietatem libere obligari voluit, quoties in ebrietate verba promissoria proferret; Et, sicut tunc minus solum principaliter obligaretur ab Procuratoris actione, ipso tunc incio, positâ, tanquam à conditione; Ita, in casu præsentis, à verbali promissione, minus solum principaliter obligatur, & tanquam à conditione.

15 **Quintò,** Denique, quia tota promissio, quoad substantiam, ante ebrietatem, omnino libere fuit posita; fuit enim posita voluntas se obligandi, in quâ essentialiter consistit promissio, quoad substantiam; quamvis, quia voluntas est conditionalis, requiratur deinde promissio verba-

lis, tanquam conditio, vt actu obliget; sicut, cum accenditur lucerna, ponitur tota causa illuminatiua cubiculi, licet, vt illud de facto illuminet, requiratur approximatio, siue eius positio in cubiculo. Non est tamen necessè, vt conditio ponatur libere, quia neque est necessè, vt sit in nostrâ potestate: Vnde, sicut potest non esse in nostrâ potestate, ita potest non esse in nostrâ libertate. Satis ergo est, vt quomodocumque ponatur, ad hoc, vt voluntas conditionalis transeat in absolutam, & obligare incipiat.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

ATque hinc facile ad rationes oppositas patet responsio. Ad primam enim Respondetur: Disparitatem esse, quia Votum, ante ebrietatem, nullo modo fuit volitum in se ipso, & directè, sed solum indirectè, interpretatiuè, ac præsumptiuè, quatenus fuit volita ebrietas, cum præuisione consuetudinis vota emittendi in illâ. At, in casu proposito, promissio, siue voluntas directâ se obligandi, ante ebrietatem fuit posita; In hac autem consistit propriè essentia promissionis. Quod si supponeremus, etiam Vouentem in ebrietate ante illam habuisse voluntatem se obligandi, si Vota emitteret in ebrietate; In eo casu etiam Votum, ab eo in ebrietate emissum, esset validum, ex vi voluntatis se obligandi, quam ante ebrietatem habuisset.

Ad secundam: Respondetur eodem modo; Iurantem ex consuetudine ad nihil teneri; quia iuramentum illud, ac promissio, non est volita in se ipsâ, sed

sed solum indirectè in prauâ consuetudine, in cuius victoriâ negligens fuit. At verò, promissio, in casu proposito, ante ebrietatem, fuit à Titio volita, directè & in se ipsâ; ideoque illum obligare potuit.

18 Ad tertiam; Respondetur: Disparitatem esse, quia ad valide consecrandum requiritur, vt ipsa prolatio verborum consecrationis actu procedat, ex intentione consecrandi, vel actuali, vel virtuali, & ab ipsâ dependeat, tanquam à causâ efficiente, cum ipsâ verborum prolatio, solum vt procedens ex tali intentione, sit forma Sacramenti. At, ad valide promittendum non est necesse, vt promissio verbalis procedat ex actuali, vel virtuali voluntate se obligandi, sed satis est, quod quomodocumque ponatur; cum non obliget tanquam eius effectus, sed solum, tanquam conditio, ad obligandum requisitâ.

19 Ad quartam; Respondetur. Obligationem cepisse, cum Titius verba promissoria protulit in ebrietate. Tunc enim posita fuit conditio ad obligandum requisita. Neque obstat, quod tunc Titius non esset liber; Nam hoc ad obligationem non requiritur; Sicut enim, conditio potuit non esse in potestate Titij; vt, si promississet dependenter à consensu Patris; Ita potuit non esse in eius libertate; Neque conditio obligat, ex eo, quod sit libera, sed solum ex eo, quod sit posita.

20 Ad quintam; Respondetur: Disparitatem esse, primò; quia absolutio requirit voluntatem absolutam Sacramentum conficiendi tunc, cum verba absolutionis

proferuntur; cum Sacramenta suspendi non possint, excepto matrimonio; Votum verò, vel Promissio, non requirit necessariò voluntatem absolutam, sed fieri etiam potest per conditionatam. Secundò: Quia Sacramentum Pœnitentiæ, cum sit signum sensibile, consistit non solum in voluntate Sacramentum conficiendi, sed etiam principaliter in verbis absolutionis. At votum, vel Promissio, adæquatè consistit in voluntate se obligandi, licet deinde, quando hæc est conditionata, requiratur conditionis positio, vt actu obliget. Tertio denique: Quia, in Sacramentis, verborum prolatio, oriri debet ex voluntate Sacramentum conficiendi, vel actuali, vel virtuali, quæ propterea tunc debet adesse. At prolatio promissionis verbalis, causari necessariò non debet ab ipsâ voluntate se obligandi; sed quando est conditio, satis est, quod quomodocumque ponatur.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Ad obligandum, sufficere voluntatem quomodocumque præteritam, non retractatam, & positionem illius conditionis, sub quâ quis vult obligari; Sicut, ad applicandum Sacrificium pro aliquo, sufficit voluntas præterita non retractata, & positio Sacrificij: Si quis enim hodie promittat, dare, post mensem, centum aureos Sempronio; Statim, post mensem, sine nouâ voluntate, incipit obligari. Cuius rei ratio est: Tum quia voluntas ipsa, cum sit causa obligationis, etiam eiusdem obligationis mensura, ita vt eo solummodo obligetur, quo ipsa

ipsa vult obligari, & non aliter, Tum quia, est causa obligationis, non physica, sed moralis, sicut ipsa obligatio, est effectus moralis, non physicus. *Suar. de Sac. disp. 13. sect. 3. concl. 2.*

22 Secundò; Ad Sacramenta, non sufficere voluntatem præteritam, non retractatam, sed requiri aliquo modo præsentem, vel actualiter, vel virtualiter; quia voluntas Sacramentum conficiendi, debet esse causa physica consecrationis, ac prolationis verborum formæ, eo quod verba illa, determinare debeat ad esse Sacramentale. Ad hoc autem requiritur, vt sit aliquo modo præsens, *Sayrus lib. 2. c. 5. quæst. 5. art. 2. ad finem.*

23 Tertio; Illum inualidè baptizare, qui, ante ebrietatem, intendit aliquos, tempore ebrietatis, baptizare; Tum quia,

tempore ebrietatis, non adest intentio actualis, vel virtualis, Cum, per ebrietatem, interrumpatur. Tum quia, actio baptizandi, debet esse humana, ac libera. *Coninch. de Sacramentis qu. 64. art. 8. d. 2. num. 74.*

Quartò, Eum, qui in ebrietate, recipit baptismum, quem, ante ebrietatem petierat, validè illum recipere; Quia voluntas baptismum recipiendi, non debet esse causa, ad illum concurrens, sed solùm mera dispositio, ex parte subiecti, ad illum recipiendùm; nec receptio necessariò requirit in recipiente libertatem, cum esse non debeat actio humana ipsius Recipientis; Sicut, cum conficitur Sacramentum, actio, per quam conficitur, debet esse actio humana ipsius Conficientis. *Suar. sec. 3. concl. 1.*

Q V A E S T I O XXIII.

An error circa Personam, cum quâ agitur, reddat actum inualidum.

C A S V S.

TITIVS, equum emit à Cæsare, quem putabat, esse Pompeium; & eundem deinde donauit Seio, putans esse Sempronium. Quæritur; an emptio illa, & donatio, fuerint validæ.

S V M M A R I V M.

- 6 De cuiuscumque actus essentia, sunt, eius materia, & causa finalis.
- 7 Qua sit causa materialis, & finalis Emptionis.
- 8 Que sit causa materialis, & finalis Donationis.

R. P. Beati Lib. 1.

- 9 Emptio ex errore circa Personam Venditoris, est valida.
- 10 Persona Venditoris est circumstantia Emptioni accidentalis.
- 11 Sicut qualitas Personæ, cum quâ contrahitur, in Matrimonio.
- 12 Emptio essentialiter respicit solum æqualitatem, inter pretium, & rem.

T

13 Me-